

Hersens en handelsgeest

Deze alliteratie gebruikte Cees Veerman, voormalig minister van Landbouw maar bovenal voorzitter van de Commissie Toekomstbestendig Hoger Onderwijs Stelsel, op de unieke landelijke hoogerlerendemonstratie van 21 januari waar 1100 hoogleraren hun steentje bijdroegen aan het uiten van het ongenoegen over de onderfinanciering van wetenschappelijk onderzoek door de Nederlandse regering. Veerman gaf duidelijk aan dat het juist dient te gaan over die hersens en de handelsgeest, welke zo kenmerkend is voor de Nederlandse cultuur.

Het rapport Veerman verscheen in april 2010, en draagt de titel 'Differentiëren in drievoud'. Hogere kwaliteit, meer profilering door universiteiten en hogescholen en meer differentiatie in het onderwijs, dat zijn drie kernboodschappen uit het advies. De reactie van toenmalig staatssecretaris en huidig minister Van Bijsterveldt was dat het "een belangrijk, richtinggevend advies is dat de noodzaak van een kwaliteitsagenda voor het hoger onderwijs onderbouwt". Zowel wo als hbo onderschrijven het advies, en hebben de regering aangeboden gezamenlijk dit advies te implementeren. Vooralsnog lijkt de regering weinig bereid om deze handschoen op te nemen. Zo blijft de langstudeerderskorting gehandhaafd, en er wordt ook geen uitzondering gemaakt voor de bètastudies, welke sowieso al een 5-jarig curriculum hebben. De brief van KWG-voorzitter Gert Vegter getiteld 'Lichte schokken?' gaat dieper in op het voorgaande, en op de consequenties hiervan voor de Nederlandse wiskunde.

'Hersens en handelsgeest' is ook voor de wiskunde in Nederland het adagium. Aan het eerste ontbreekt het niet bij de wiskundigen, maar of de handelsgeest er altijd is dat valt te betwijfelen. Wiskunde biedt vele kansen en mogelijkheden, is van wezenlijk belang bij vele andere disciplines, maar toch blijkt het in de praktijk vaak moeilijk om ons werk te verkopen. De KNAW-verkenning op het gebied van de biowiskunde biedt wellicht nieuwe kansen, maar ook andere 'grand challenges' zoals energie, gezondheid en mobiliteit staan volop in de schijnwerpers. Wiskunde is hard nodig bij al deze uitdagingen, het vereist echter dat we ons inleven in de problemen bij andere wetenschappen dan wel in de industrie, en daarbij onze communicatieve vaardigheden aanscherpen om de potentiële bijdragen van ons vak goed over het voetlicht te brengen. Een mooi voorbeeld van zo'n wiskundige bijdrage is het artikel van Remco Leine over Zeno-gedrag in de mechanica. De in elk nummer verschijnende bijdragen van Bennie Mols aan-

gaande problemen gepresenteerd in de jaarlijkse 'Studiegroep Wiskunde met de Industrie' (SWI) zijn ook bronnen van inspiratie. De SWI's zijn een uitermate krachtig instrument om wiskundigen in contact te brengen met zowel MKB als grotere bedrijven, en daarom ook door het NWO-wiskundecluster NDNS+ (Nonlinear Dynamics of Natural Systems) geadopteerd voor de komende jaren.

Een andere uitgelezen kans om de wiskunde in de schijnwerpers te zetten is de Internationale Wiskunde Olympiade (IMO) die dit jaar in ons land wordt gehouden. In het vorige nummer werden zeven prangende vragen betreffende wiskunde olympiades beantwoord, in dit nummer een schets van hoe een en ander in zijn werk gaat bij het tot stand komen van een probleem voor een IMO. Het zal weer even duren voordat er een volgende IMO in Nederland wordt gehouden, daarom is het zaak om de potentiële vruchten ook dit jaar te oogsten. Laten we er allen brede bekendheid aan geven, en hopen dat het vele jonge mensen zal inspireren voor ons vak te kiezen.

Betreffende de (onder)financiering van wiskundig onderzoek wil ik ook nog even terugkomen op het vorige nummer. Daar in stond een kritische bijdrage over de vernieuwingsimpuls van NWO, welke vooral de eerste dagen na verschijning van het betreffende nummer heeft geleid tot enige commotie. Ik wil nog eens benadrukken dat het geenszins de bedoeling was van de auteur of de hoofdredactie om personen of instanties te beledigen dan wel te schofferen. Er zijn verschillende opinies over de aangeroerde materie, waaraan overigens elk systeem van financiering onderhevig zal zijn. De vernieuwingsimpuls zal binnenkort geëvalueerd worden, en wellicht leidt dat tot een aanpassing van het gehanteerde systeem. Laten we vooral constructief meedenken, en zoals altijd staat onze rubriek 'De derde wet' open om hierover meningen te ventileren.

Rest mij om u veel leesplezier te wensen met dit nummer, en u te stimuleren om goed gebruik te maken van hersens en handelsgeest om de positie van de wiskunde verder te verbeteren. Er is veel potentieel in onze wiskundegemeenschap, laten we dat gezamenlijk uitnutten! ←

Wil Schilders, hoofdredacteur

deeltijd hoogleraar scientific computing TU Eindhoven

directeur Platform Wiskunde Nederland

president European Consortium for Mathematics in Industry (ECMI)